

ART AL CONTEMPORARI TERRITORI

21 // Exposicions Viatgeres

Obres d'artistes gironins seleccionades
a la 12a Biennial d'Art de Girona

21 // Exposicions Viatgeres

**Art contemporani
al territori**

Diputació
de Girona

HI HA ALGUN ART QUE ENS TOQUI?

Hi ha vegades que, quan em conviden a escriure sobre art contemporani, em venen ganes de fugir corrents. No m'espanta pas la menció de l'art: el que m'hi fa nosa, sense haver-ne resolt encara la contradicció, és aquest *contemporani*, que hem assimilat a l'avantguardisme rabiós; al predomini del discurs per sobre de l'objecte; a la posada en escena d'un cert activisme moral, social i polític; a l'ús de tecnologies cada vegada més sofisticades que tendeixen, potser de manera involuntària, a menysprear aquella cosa tan humana de la manualitat i el tempteig (inclosa la tremolor), a pesar que, sovint, aquesta classe d'instruments es posen al servei d'unes obres que exalcen la precarietat, l'estètica industrial o electrònica, el material de rebuig o potser fins i tot la potineria.

Algunes tendències d'aquest art que en diem *contemporani* perquè és el que ens toca (en la doble accepció de ser-nos afí i de commoure'ns), però també perquè és el que patrocinen les sales d'exposició, les poques que ens queden, i alguns museus amb aspiracions de connectar amb «nous públics» (una expressió treta del manual de bones pràctiques del funcionari exemplar); algunes d'aquestes tendències, deia, em resulten inquietants no pas per com es resolen en imatges o disposi-

tius (una altra expressió esdevinguda indispensable en les noves pràctiques artístiques), sinó per la buidor, el desconcert i fins el desassossec que presagien. A uns temps incerts, confusos i, més del que voldríem, d'una maldat sense límits, potser només hi pot correspondre aquesta classe d'art que busca en els mecanismes del neocapitalisme (la vigilància per satèl·lit, les bases de dades, els càlculs algorítmics, la repetició en bucle, els protocols de bona conducta) alguna escletxa, un error de

programació, un mecanisme que s’encalla, una contradicció flagrant entre dues premisses beneïdes per la legalitat instituïda, que alhora permeti posar en evidència la fal·libilitat del sistema i mostrar un recer per a la imperfecció, el dubte, la fugida cap a un món habitable, ni que sigui des del desengany i la queixa, només aquesta petita engruna en què encara ens reconeixem sense mediacions: un cistell, un record, un arbre, una pedreta de riu.

Així doncs, formulem-ho diferent: ¿per què l’art contemporani, dit així perquè ens entenguem — com n’hi ha d’altres que en diuen *art emergent*, no se sap si per rejuvenir els artistes o per insinuar la seva falta de credibilitat, per si de cas s’erren els bons pronòstics —, per precari, discursiu i poc seductor en les formes que se’ns presenti, el continuem sentint pròxim i trasbalsador, malgrat totes les nostres prevencions i tots els nostres prejudicis sobre allò que se suposa que ha de procurar-nos l’art? Si no hi ha invitació al plaer, si no hi distingeixo l’estàndard de bellesa que m’han inculcat, si en lloc d’hipnotitzar-me em remou, ¿per què davant d’aquestes obres pobres, equivocades, d’una presentació tirant a lletjota i a vegades de missatges provocatius, em venen a vegades, algunes vegades, ganes de plorar i tot? Perquè t’endevinen, perquè et toquen. I et toquen perquè et són familiars: aquesta vida a la intempèrie, aquesta estètica de descampat, aquesta recurrència als objectes anodins, quotidians, obsolets, que és com si poguessis entrar de nou a l’habitació dels joguets i els trobessis tots encara allà, esperant-te, trencats.

La mitja dotzena d’artistes gironins seleccionats a la Biennal d’Art que formen part

d’aquestes noves Exposicions Viatgeres tenen el poder de propiciar aquesta mena de transports, malgrat que segurament no era el seu propòsit inicial. La majoria de creadors del que hem convingut a anomenar *art contemporani* veurien quasi amb angúnia qualsevol al·lusió a les emocions, tanta com la que inspiren els pinzells. D’aquí que *dispositiu* estigui tenint tanta requesta: no compromet a res, no sent res, no és més que un *gadget* per a titulats en algun màster multimèdia. Però el fet és que qualsevol obra d’art pressuposa un subjecte que mira i que, per tant, reacciona a certs estímuls d’acord amb la seva sensibilitat i, també, amb el llegat cultural adquirit, que no és sinó una suma de convencions que ha hagut d’anar garbellant amb el temps. L’artista contemporani d’avui (si se’m permet la redundància), l’artista emergent (tingui vint anys o quaranta o cinquanta, perquè fins i tot l’edat sembla una qüestió espúria en aquest terreny on sembla que mai ningú no acabi de créixer; és a dir, que mai no tingui cap possibilitat d’independència econòmica), allò que més anhela és contribuir a una teorització sobre l’actualitat geopolítica, sobre l’ecologisme, el feminisme, la descolonització, la gentrificació, el consumisme desenfrenat, la manipulació informativa, les crisis migratòries, l’abús de les pantalles, la perversitat del poder, etcètera. El sistema cultural fruit de la globalització que tots deplorem ha afavorit aquest decantament de l’art cap a l’especulació politicofilosòfica que, malgrat que doni lloc a obres de gran valor intel·lectual, està deixant perdre al racó fosc nocions tan estimables com les d’arrelament, identitat i pertinença, a banda de propiciar que amb prou feines puguem distingir l’obra d’un artista de Girona, o de Barcelona, o de Móra

d’Ebre, d’un altre de Nova York o de Tasmània.

En un dels pocs treballs assagístics que han fet balanç de l’art produït a Girona i comarques en els últims vint-i-cinc anys, *L’art contemporani a Girona. 1994-2019*, magníficament documentat, Lluïsa Faxedas i Pere Parramon feien una constatació incòmoda respecte de les promocions més recents: excepte en comptades excepcions, no detectaven cap consciència de continuïtat, ni tan sols de complicitat, amb les generacions que les havien precedit. Hi insistien unes quantes vegades, en aquesta falta de reconeixement de la tradició heretada, i, si us plau, que ningú no llegeixi *tradició* en termes reaccionaris de seguidisme o castració, sinó d’acompanyament, de continuïtat, de referència moral i estètica, encara que sigui per acabar marxant de casa, com fan tots els fills, fins i tot els més obedients.

És possible que l’afany de connectar amb el discurs contestatari, subversiu i crític vigent en l’entorn considerat progressista hagi esdevingut, molt a pesar dels mateixos artistes, també una manifestació del *mainstream*, un ressò més de la línia de pensament dominant, i que a còpia de servir-se’n com a suport conceptual del seu treball hagin acabat desatenent el filó que tenien a la vora de casa mateix, des del paisatge fins a la indústria local i el parlar i la cuina populars, que els hauria donat una veu personal i única sense deixar de tocar la ferida fonda del món, que es pot entendre tant a Girona i Móra d’Ebre com a Nova York i Tasmània. Potser per això m’agrada tant, tot i l’aparent espontaneïtat, una obra com *De tu a tu*, de Mar Serinyà i Fina Miralles, no només perquè posa en evidència el transvasament

generacional, sinó perquè el presenta, i amb ell qualsevol relació interpersonal, com una exaltació del llenguatge al límit de l’embriaguesa, a prop del cant. Per això també comprenc la peça de Guillermo Basagoiti *Track 8 M* com una immersió descomunal, visualment descomunal, en les traces de la memòria, encara que es resolguin a través de l’ombra, de la fragilitat de l’indici. Per això, alguna cosa de la recreació al·lucinògena que presenten Azahara Cerezo i Mayte Gómez a *Fractura. Descosir la immersió*, sobre els mons possibles que inventen per a nosaltres els aparells digitals, se m’assembla als malsons de cada dia. Per això mateix, la *Llista de llibres en català cremats a Catalunya el 1939*, de Miquel García, em continua fent sentir tanta vergonya i tanta por i tanta pena per com de fàcil és desaparèixer, quan mana, sí, la gent equivocada, la gent malvada. Per això entenc que Marta R. Chust i Roc Domingo parin atenció, a *Després del sol*, no a la magna explotació turística del paisatge a partir d’un dels càmpings més antics i de més afluença de la Costa Brava per dir-ne el que ja sabíem, sinó al vent que xiuxiueja al defora, al temps que treballa lentament entre les mates resseques i les dunes. Per això, en fi, em sento tan a prop de les *Tres falques* d’Irena Visa, aquestes pedretes de porcellana que, emulant les *Lletres toves* de Torres Monsó, que també se li desfeien als dits, no apuntalen res, de tan fràgils que són, però voldrien fer-ho; que, potser pel simple fet de tenir-ne la vocació, podrien sostenir la vida sencera.

Eva Vázquez

Periodista cultural, membre del jurat de la XII edició de la Biennal d’Art de Girona

ART CONTEMPORANI AL TERRITORI

Obres d'artistes gironins seleccionades a la 12a Biennal d'Art de Girona

Nou artistes, sis projectes. Aquesta exposició convida a transitar a freqüència de l'art contemporani que es produeix avui a les comarques gironines.

En temps de malalties neurodegeneratives, ens demanem sovint com funciona la memòria i si som allò que recordem. En temps de vida digital, poques vegades ens preocupem pels costos ecològics i humans derivats del nostre univers pantalla. En temps d'alça de l'extrema dreta, es fa urgent un exercici de memòria sobre el que van significar alguns feixismes del segle xx. En temps d'eclosió d'energies alternatives, cal valorar els costos territorials que comporten i les contradiccions que generen. En temps d'utilitarisme i pragmatisme, té més sentit que mai preguntar què fa que un objecte es consideri art. I finalment, en temps d'autisme digital i de soledat davant la pantalla, necessitem celebrar el valor absolut i essencial del vincle amb l'altre.

A totes i cadascuna d'aquestes reflexions ens conviden les propostes artístiques d'aquesta exposició. Amb llenguatges actuals, com el vídeo o l'art d'acció, imatges, sons, gestos, objectes i instal·lacions, ens inciten a pensar en quin món ens trobem i quines són les seves ombres i paradoxes. Constatateu el bon nivell que hi ha a les comarques gironines i com l'art contemporani ens interroga molt més del que podria semblar. Gaudim-lo!

Cristina Masanés

Periodista i escriptora

Exposicions Viatgeres canvia de dimensió i s'expandeix per remarcar la dimensió creativa dels artistes gironins, fer-la arribar al gran públic i destacar-ne l'esperit crític.

Amb aquesta exposició es traça un recorregut per la creació artística contemporània, per mitjà de l'obra d'alguns dels referents artístics de les comarques gironines.

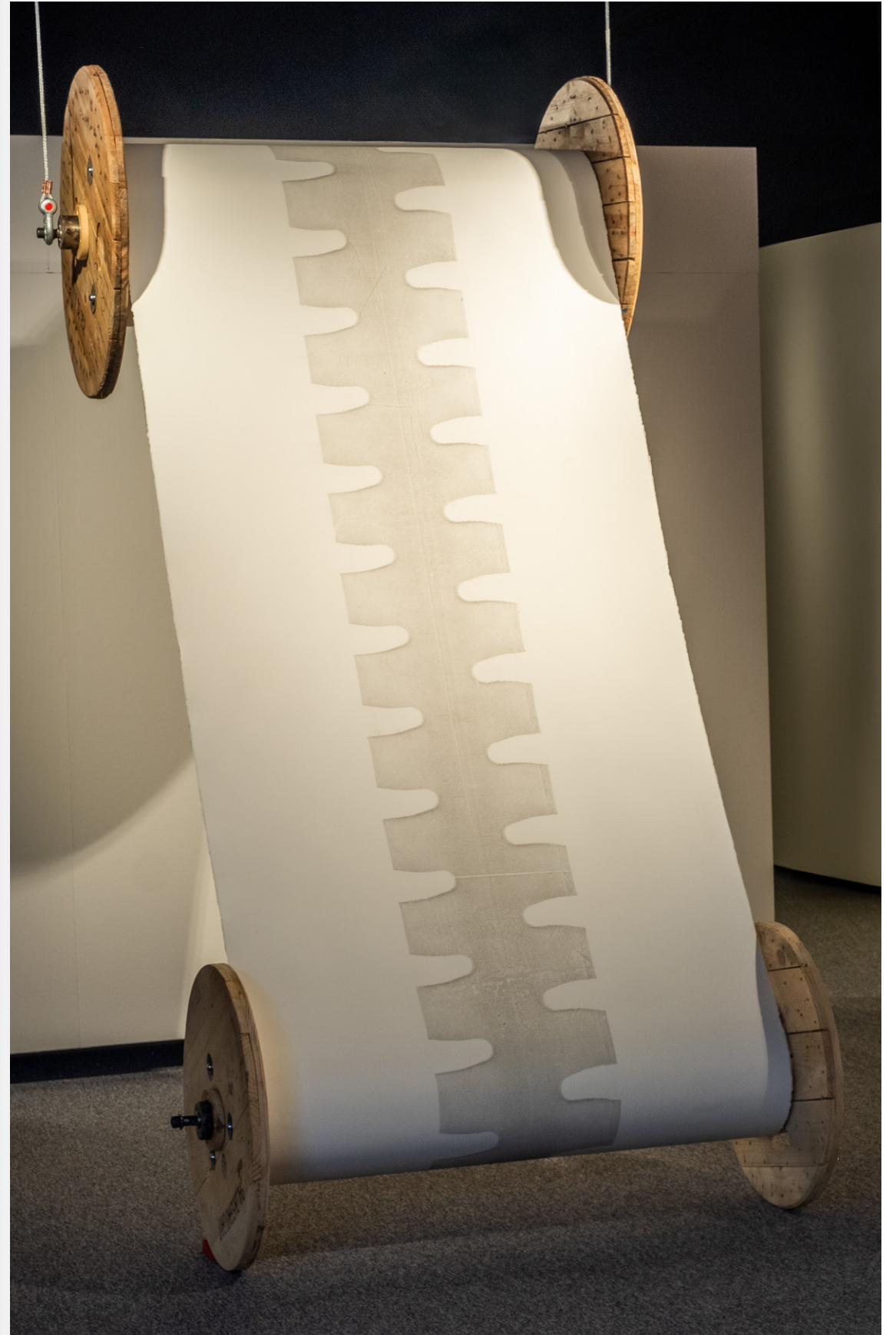
La mostra articula un discurs entorn de sis obres que han estat seleccionades a la darrera Biennial d'Art, els autors de les quals són artistes que viuen i treballen al territori gironí. Per mitjà d'aquestes obres, es despleguen els nombrosos relats que basteixen l'art dels nostres dies, i posen de manifest com totes aquestes referències s'adhereixen a l'entramat artístic que ens envolta, amb el qual tots convivim.

Des de fa temps, amb les Exposicions Viatgeres, s'ha presentat als espectadors l'art com una eina d'inspiració i transformació en mostres centrades en un sol artista. En aquesta ocasió, amb una mostra conjunta, la proposta expositiva pren un nou rumb i posa de manifest que la creació artística més local entronca amb els corrents artístics més contemporanis.

2024

Track 8 M

Guillermo Basagoiti va créixer a Astúries en un context familiar dedicat a l'art, i actualment viu i treballa a Girona. Com ell explica, des de molt petit va estar en contacte «amb la possibilitat de l'impossible, amb la capacitat de crear». Les seves escultures, els seus llibres d'artista i els seus treballs en paper, fusta, pedra o ferro estan determinats per les opcions que li ofereix cada material, siguin geometries circulars, fustes intervingudes, arbres pintats, inflables que contenen aire o objectes que naveguen mar endins. Basagoiti parteix sempre d'una exploració atenta de la materialitat i de la forma, que sovint vincula a diferents aspectes de la condició humana, ja siguin els impulsos irracionals que hi ha rere algunes de les nostres accions, els llinatges familiars o bé la noció de memòria, com en la instal·lació escultòrica que presenta en aquesta exposició.

Aquesta obra forma part d'una línia de treball que Guillermo Basagoiti va iniciar l'any 2021 amb el títol *Track* (o «Pista»). L'artista es va traslladar al port de l'Estartit, entre l'equipament tècnic naval del qual hi ha un pòrtic elevador o *travel lift*; una grua en forma de pont i de 60 tones de pes. En lloc de traslladar vaixells, l'artista va demanar als operaris de la màquina que fessin desplaçar les rodes de cautxú de la grua per damunt d'un paper blanc d'alta qualitat, com el que s'utilitza en els gravats. Les rodes, sense entintar, només amb la mateixa empremta del cautxú, van deixar el seu rastre físic, que evoca la petja de les impressions i les vivències en la configuració de la memòria. L'artista presenta el gravat resultant enrotllat en dues bobines de fil industrial, com si es tractés d'un llibre antic de paper, que es llegeix a mesura que s'anava desenrotllant. A més d'evocar els mecanismes de la memòria, Basagoiti desplega el seu gravat com si obrís un camí de futur.

2023-2024

Frac tura

Descosir
la immersió

Usuaris, quotidianament, de tota mena de pantalles, poques vegades ens preguntem quins són els costos ecològics i l'impacte material de la realitat virtual. Si bé és cert que ja ha començat a circular informació sobre els minerals que els nostres dispositius necessiten per funcionar, Azahara Cerezo i Mayte Gómez van decidir indagar en l'explotació humana que hi ha rere l'extracció d'aquests minerals i els costos ecològics de la intel·ligència artificial. Desafiant la imatge neta i suau que es presenta de la immersió digital, volen revelar-ne les costures i les fractures ocultes. Tal com el títol indica, *Fractura. Descosir la immersió* és una instal·lació que presenta una selecció de minerals clau en la fabricació d'aparells electrònics i un vídeo que mostra el processament continu d'escaneigs en 3D. Un assaig immersiu a un món que les nostres pantalles callen.

(Girona, 1988)
Azahara Cerezo
(Madrid, 1993)
i Mayte Gómez

Azahara Cerezo i Mayte Gómez centren els seus projectes artístics en la realitat virtual i els processos de digitalització presents en el nostre dia a dia. Azahara Cerezo es fixa en els efectes del món digital en el territori i en la manera com condiciona la nostra relació amb l'espai i el temps, ja sigui mitjançant la corporalitat o bé a través del nostre vincle amb el treball. En les seves propostes ressona sempre una crítica de la violència que el capitalisme exerceix sobre nosaltres. Al seu torn, Mayte Gómez explora, des de la seva faceta d'investigadora i també en les seves propostes artístiques, la construcció de la identitat i de la nostra percepció en un món digitalitzat, i l'ús del cos com a agent polític. En aquesta ocasió, han treballat conjuntament en una instal·lació centrada en alguns dels efectes silenciats de les pantalles.

reemplazar los sentidos,
que antiguos que
útiles

sin manos con
con manos sin

una mano en la mano
para habilitar
una mano virtual

2024

Tres fal ques

Aquestes tres peces formen part d'un treball que Irena Visa està duent a terme al voltant d'un objecte tan universal com és la falca. Amb el títol *El gest inútil*, la mateixa artista explica que «les falques són un invent prehistòric, amb una infinitat d'usos, que ha arribat fins als nostres dies per satisfer exactament la mateixa necessitat que fa milers d'anys: que res no balli, que res no es mogui». Un paper doblegat, un retall de fusta, un tros de ferro... formen part de la varietat de materials que poden fer de falca, però en queda exclosa la porcellana, perquè es trencaria. Aquestes tres falques de porcellana componen una sèrie: «*Tres falques* (Hospital de Santa Caterina, Casa de Cultura de Girona i Facultat d'Arquitectura de Girona) és un homenatge a les falques que prenen la forma d'una falca inútil». L'artista reconeix així aquestes institucions gironines i també l'escultura pública *Lletres toves*, de Paco Torres Monsó, situada a Girona, que està feta amb els colors d'aquestes tres falques. Però sobretot, com ella mateixa diu, una falca que no falca «no pot servir per a res més que com a objecte artístic».

Irena Visa treballa en projectes d'arts visuals i de dramatúrgia teatral. Amb una obra que pot adoptar el llenguatge de l'escultura, la *performance*, la fotografia o les publicacions, s'interessa per allò que funciona com a pista o indicatiu d'altres realitats. Les seves propostes plantegen qüestions intangibles, com la memòria que guarden els espais o la identitat dels seus habitants. Irena Visa també reflexiona sovint sobre què pot ser l'art contemporani i com funcionen els museus i els centres d'art. L'obra que presenta en aquesta exposició va en aquesta línia: tot i que parla d'un objecte d'ús comú, el converteix en un element inútil i, per tant, en un objecte que només pot ser art. La ironia, el sentit lúdic de l'artista i la incitació a la reflexió hi són ben presents.

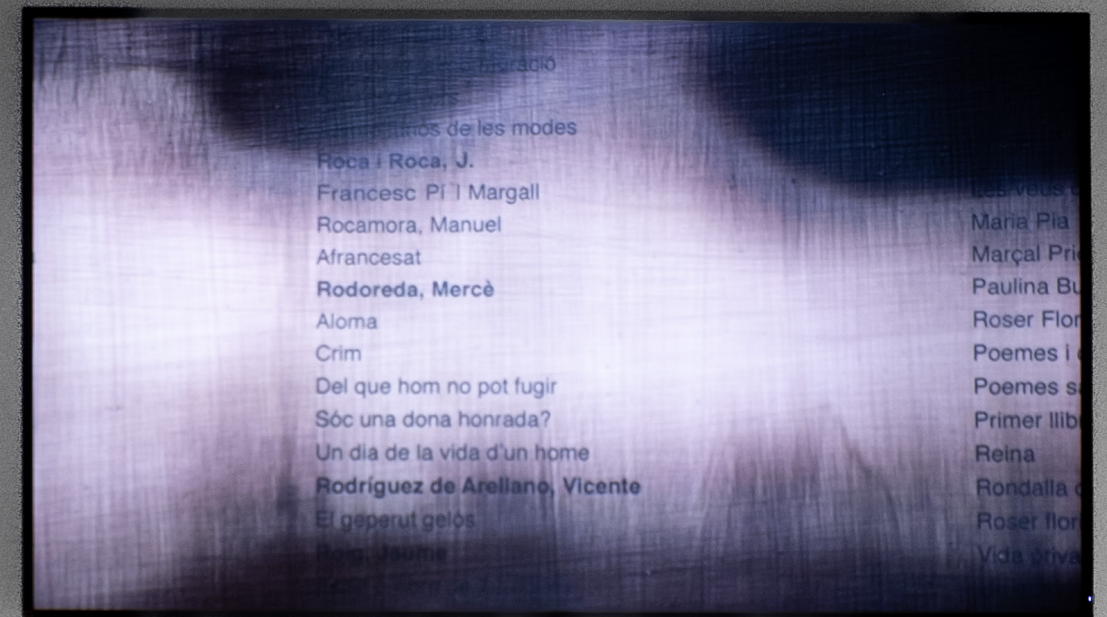

2022

Llista de llibres en català cremats a Catalunya el 1939

El Cafè de la Marina de Josep Maria de Sagarra, *La punyalada* de Marià Vayreda o *Germinal* d'Émile Zola van ser alguns dels llibres publicats en català, tant d'autors catalans com d'autors estrangers traduïts al català, que van ser cremats pels feixistes l'any 1939. Partint d'aquesta acció de repressió en el vessant creatiu i intel·lectual, Miquel García duu a terme una *performance* recollida en un vídeo, en què escriu els noms dels autors i autores i els títols dels llibres cremats en un paper, i després el cobreix amb una pintura negra termosensible, un tipus de pigment totalment opac que desapareix amb l'escalfor del foc. En una acció de justícia històrica, els noms es fan visibles quan l'artista els «crema» amb un bufador. Al contrari del fet històric que denuncia, és el foc que els torna a la vida, en lloc de fer-los desaparèixer o destruir-los. Quan l'escalfor del bufador desapareix, la pintura negra torna a sorgir, de manera que cobreix i silencia novament els noms.

Miquel García
(Barcelona, 1975)

A **Miquel García** li interessen els silencis i els buits, les omissions i desaparicions que la història ha imposat. Amb un llenguatge divers que inclou el vídeo, la *performance*, les fotografies, les llistes o els mapes, García se centra en els abusos de poder i les exclusions del món contemporani, i en la formació social i política del món d'avui. A vegades es fixa en la noció d'espai i territori; altres vegades, en les estructures econòmiques i de poder, i d'altres, en la història i la identitat col·lectives. Els darrers anys, ha treballat sovint amb la noció de *llista*, i ha creat narratives visuals amb els noms de persones enterrades en fosses comunes a Catalunya, de persones assassinades als crematoris de Mauthausen o, com en el cas de l'obra que presenta en aquesta exposició, de llibres censurats pel feixisme.

2024

Des prés del sol

(Barcelona, 1995)
**Marta R. Chust
i Roc Domingo**
(Lleida, 1992)

Marta R. Chust i Roc Domingo són una parella d'artistes visuals que treballen a partir de les ciències socials i amb obres arrelades sempre en un context territorial concret. Formats en arts visuals, educació i antropologia, s'interessen pel contrast entre la quotidianitat i el relat oficial, les tensions geopolítiques i els usos i abusos del paisatge en relació amb el territori. Amb un llenguatge metafòric o documental, però sempre crític, combinen la cartografia, la botànica, l'etnografia, la fotografia, el so i la instal·lació. Les seves obres se centren en les ferides del paisatge per la sobreexplotació turística, en els usos dels espais públics urbans o, com en el cas d'aquesta exposició, en les contradiccions dels macroprojectes d'energies renovables.

Estirats a terra, com si estiguéssim, un capvespre, a la platja, Marta R. Chust i Roc Domingo ens conviden a conèixer el perímetre exterior del càmping El Delfín Verde de Torroella de Montgrí, situat en plena Costa Brava, un dels més grans de l'Estat espanyol i un dels destins turístics de més trajectòria i pedigree del país. A través d'un vídeo documental que incorpora recursos de ficció escenogràfica, se'ns mostra la lògica en la qual se sustenta la indústria turística. Sobreexplotat a l'estiu, la resta de l'any l'indret té un aspecte fantasmagòric, que els artistes han volgut recollir: mirar allà on no passa res durant mesos. La massificació constructiva i el sacrifici d'espais naturals i agraris mostren els abusos i les contradiccions del turisme massiu. Com expliquen els artistes, «aquesta videoinstal·lació s'ha concebut com un espai de descans i contemplació d'un paisatge afable que, des de la calma, revela les seves ferides».

Després del sol Marta R. Chust i Roc Domingo

2023

**De tu
a tu**

Amb una gran consciència corporal, Mar Serinyà i Fina Miralles van dur a terme aquesta acció conjunta a la casa de Miralles a Cadaqués. Des de la complicitat i el nexa excepcional que significa l'amistat, i amb una trajectòria —tant l'una com l'altra— de treball amb el cos i la *performance*, aquesta acció sonora representa una celebració de la vida i de les relacions humanes. Un diàleg sense paraules però amb sons, que invita a l'alegria, a la lleugeresa del ritme i la música, a l'espontaneïtat, a l'intercanvi i a confirmar la sospita que és en les coses quotidianes on s'amaga la màgia. Només cal una certa predisposició d'esperit, la que comparteixen les dues artistes, per activar aquesta trobada. Amb un títol d'una gran precisió, *De tu a tu* confirma el valor essencial del vincle.

El treball conjunt de **Fina Miralles i Mar Serinyà** és un cas preciós de dues generacions en diàleg. Mentre que Fina Miralles va ser pionera, a mitjan anys seixanta, de l'art conceptual i d'acció a Catalunya, Mar Serinyà forma part de les generacions d'artistes actives des de l'any 2010 que transiten per la *performance* i el treball amb la veu i amb la consciència corporal. Amb un ampli reconeixement, Miralles fa anys que està instal·lada a Cadaqués, on segueix produint la seva obra visual i poètica. Per la seva banda, Mar Serinyà ha construït les seves propostes com un apropament a la natura amb una plena consciència del cos i les relacions entre l'un i l'altra.

De tu a tu Fina Miralles i Mar Serinyà

Edició:
Oficina de Difusió de la Diputació de Girona, 2025

Coordinació del programa Exposicions Viatgeres:
Josep Ros Nicolau

Fotografies del catàleg:
Rafel Bosch

Disseny gràfic:
Oficina de Difusió de la Diputació de Girona

Impressió:
Impremta Aubert

Dipòsit legal:
XXXXXXXXXXXXXX

www.ddgi.cat/territori
[@diputaciogirona](https://twitter.com/diputaciogirona)

[#exposicionsviatgeres](https://twitter.com/exposicionsviatgeres)
[#exposicionsddgi](https://twitter.com/exposicionsddgi)

Contemporani -ània

1 adj. [LC] Que és del mateix temps, de la mateixa època, que un altre. Dos fets, dos personatges, contemporanis. Ser contemporani d'algú. Els esdeveniments contemporanis.

2 adj. [LC] De l'època actual. Literatura contemporània. Història contemporània.

<https://dlc.iec.cat>

Diputació
de Girona